

vil paatage sig atdanne et Ministerium, uden at have forvisset sig om Tilslutning af Flertallet af det da tilstedeværende Folkething. Jeg gjentager bestemt, det er min Overbevisning, at det bør vi stræbe efter, men lige saa vist er det min Overbevisning, at det maa vi komme til, thi der er mere Livskraft i den Tanke end i spidsfindige Fortolkninger, der gaa ud paa at negte dens Retmæssighed. Jeg siger, at ligesom denne Tanke har fundet sit klare Udtryk i vor Adresse, som Folkethinget har gjentaget i sin Beslutning ifjoraaars, saaledes ligger det ikke i denne Udtalelse Noget om, at vi kun skulde ønske, at et Ministerium var i Overensstemmelse med Folkethinget, og det var i den Henseende, min Retteelse igaar gif. Det er en Misforstaaelse, naar man i det utydelige Sprog i Svartalen har fremhævet og ogsaa paa anden Maade har villet gjøre gjældende, som om vi ensidig vilde have en Regjering, der kun var i Overensstemmelse med Folkethinget. Nei, vi have, og jeg for mit Bedkommende har hævdet med den fulde Overbevisning om, at det ogsaa vilde kunne gaa saaledes, at naar Folkets Billie gennem en omhyggelig Anvendelse af alle gode Kræfter, der fremkalde Valget, naar Folkets Billie, siger jeg, gennem Folkets Flertal paa den Maade kom til Stede og man ved Dannelsen af en Regjering tager tilbørligt Hensyn dertil, da vil denne Regjering ganske anderledes være istand til at paavirke Landsstinget paa passende Maade og søge at bringe de to Thing til Samarbejde, end noget Ministerium, vi hidtil have haft af dem, der fornemlig have støttet sig paa Landsstinget, og som navnlig det nuværende gjør, er i Stand til, og det stemmer fuldstændig med, hvad jeg ogsaa har sagt, at i denne Sag er der ikke Spørgsmaal, om vi faae denne eller hin enkelte Reform i det eller det Aar eller just saa eller saa i dens Enkeltheder, men der er Spørgsmaal om, at Folkestanden, de gode Kræfters Sum kan faae deres Ret ind gennem alle Epidser af Statsstyrelsen og Lovgivningen. Det er det, der er Spørgsmaal om, og det er noget ganske Andet end det, om vi vente paa en enkelt Reform i den eller hin Tid saa eller saa, thi vi leve ikke af Love alene, men ogsaa af hele den Maade, hvorpaa der styres, og den Aand, som gaar gennem hele Administrationen, og det er det, man ofte er for tilbøjelig til at glemme, hvilken Betydning det har for hele Samfundets Udvikling, at de Mænd, der staa i Epidsen for Rigets Styrelse, have folkeligt Syn. De kunne have et godt Sind til at ville handle retfærdigt og ville høre dem ad paa bedste Maade efter deres Skjøn, men de kunne være opbrugne i eller have tilegnet sig saadanne Anskuelser om vore Forhold, at de med deres bedste Billie ikke kunne træffe det i deres Afgjørelse, som i og for sig er retfærdigt eller heldigt for det paagjældende Forhold. Jeg kaster det ikke ud som Bestyldning

imod denne eller hin Mand, men det er nu engang saaledes i Verden, at Folk have forskjellig Syn paa de forskjellige Forhold i Livet. (Brig: Det er vist.) Da det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Brig) siger, at det er vist, saa maa de Herrer ogsaa tro, at Rigsdagens befrugtende Indflydelse paa Administrationen gennem de forskjellige Aar ikke har baaret den Frugt udadtil for Befolkningen, naar man har haft en Regjering, der ofte har været fremmed for Folkelivets Pulsslag, som den vilde have haft, naar vi havde haft en Regjering, der havde staaet ganske anderledes i Pagt med, hvad der er yøret frem i Folket. Det tror jeg, man vil indrømme mig. Her er ikke Tale om at faae denne eller hin Samfundsklasse, denne eller hin Interessé frem, nei, men her er Tale om at faae den Aand frem, som ikke vil løfte og fremme blot de enkelte Klassers Lær, men løfte og fremme aandeligt og materielt det hele Folk, thi min Overbevisning er den, at skal vort lille Land og lille Folk gaa Fremtiden imøde med Haab, da maa vi anderledes end hidtil tage de Kræfter i Beslag, som ere i det lille Folk, søge at give dem Styrke til at staa imod, hvad der hindrer dets Væxt; vi maa løse Baand paa mange forskjellige Omraader, lette og lempe mange Forhold og retfærdiggjøre Mangt og Meget, som har staaet hen i mange Aar, det ene efter det andet, dersom vi ville sige: Der regjeres viist og retfærdigt. Man har sagt og gjentaget, at denne Regjeringsform vilde krænke Lovens Begreb om Kongemagten; men man er bleven Bevist skyldig. Man har sagt, at Kongen ikke skulde være neutral, endog ei i Partistridigheder. Jeg nærer det Haab, at den ærede Justitsminister vil tage sine Ord tilbage eller i alt Fald erkende, at det er en uheldig Indsigelse, han har fremsat, naar han ikke tror, at Landets uansvarlige Konge skal staa neutral i Partistridighederne om Landets indre Forhold. Jeg er overbevist om, at han vil erkende med mig, at det vilde være uheldigt, om Noget vilde give den mindste Anledning til at opfatte det, som om Kongen stod nærmere Gudsseieren eller Professoren, end han staaar Arbeideren og Husmanden. Han staaar lige nær alle Klasser i Samfundet, han staaar med, men ogsaa over det hele Folk. Det er vor Opfattelse, og uagtet al det Skin, man giver en anden Betragtning, saa nærer jeg det Haab, at vi ville søge at have denne Stilling, for at bevare det, som er nødvendigt i et konstitutionelt Kongedømme, et godt Forhold mellem Kongen og Folket. Det er fremhævet af en æret Daler igaar, det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Jønger), at vi vilde angribe Sætningen om, at Kongen vælger og afstediger sine Ministre. Jeg har ikke hørt Noget nogetsteds angribe denne Sætning; det er allerede mødt igaar, og jeg tillader mig ligesledes at nedlægge Indsigelse mod denne Udtalelse.